

No. 50.

Pirmdeenâ 14. (26.) Dezember

1870.

Malta par gabbu 1 rubl.

K a h d i t a j s.

Karra sinna.
Eelfsemmes sinna. No Rihgas: lohru- mehriß pee Rihgas beidsees — rekruschu manifesta sinna.
Ahrsemmes sinna. No Wahzsemmes: weß Hannoweres lehnisch faube mantofchana Braunschweigâ. No Kobmas: pawwests zerre pahhsibu no Pruhfchu lehnina. No Itallijas: Mazzinis flubbina us dumpy prett lehnina walbifchana. No Franzijas: fajulfschanaß zaur larru. No Madrides: lehnineenes Ifabellas prettirunnafchana. No Konstantinopeles: sultanam meera-dohmas un raises.
Aittas jaunus sinna. No Rihgas: daschi notillunt. No Kursemmes: pahp dseedafchanaß fwehtteem. No Leepajas: pahp laitu.
Taunafabs sinna.
 Par atbildi un attaisnofchana. Kahdi wahrdi tur, lur waijaga. Pateilfschana. Atbildes.
Geellikumâ. Weß aikal jaunus. Smeeltu stahstinsch.

Karra sinna.

„Woi tad nu weentreiß Wahzeefchu baswijirole neruhz un Parihfneekeem to gaiditu mußhki neusspehle?“ tâ daschs lassitais scho lappu rohla nehmis, — ja ne ar stannu balßi fazzitu, tad tal sawâ prabhâ laikam dohmahs. Lai gan arr faltam „spehleht.“ tomehr naw jadohma, ka ar scho wahrdi runnajam pahp kahdu preezigu mußhki — ne, lai Deewß pasarg! Kur të warr preezigas dohmas rastees, lur affins-isleefchana noteet un wehl tißfcha affins-isleefchana, no ka ne aplehgereteem, nedß aplehgeretajeem kahds labbumß.
 Lihof schim arween effam prassijuschî: kapeß gan Wahzeefchi lawejahß Parihfi bombardeereht jeb apschauoiht, kad jau deesgan labbi redß, ka tee ar labbu negrißß vadohtees? Ir patte Wahzsemme weetu weetahm fahla turneht us larru-weddejeem, ka schee ar apschaudifchana tik ilgi lawejotees. Taggad mums tee leelalee lawefchanaß-eemeßli teef preeßfchâ zelti, no ka skaidri redsam, ka Wahzu larru-weddeji ar labbu apdohmu to darriijuschî. Wahzeefchi taggad rahsta tâ: „Kad Frantfchi Septempera mehneßi behgdami us Parihfi dewahß, tad nedohmajam wis, ka Parihfes gu-

bernatoram Trofchih, — kad wisß larru-spehßß tam bij is-kaisßhtß, — isdohfchotees Parihfi jaunus larru-pulkus fa-kraht; mehß zerrejäm, ka eelfchißß nemeers un dumpofchanaßß Parihfes warru isnihzinafchoht un ka, kad til mehß kahdas flanstes ween apschaudifchoht, eedfihwotaji mums padohfchotees. Mehß nemas nedohmajam, ka til gruhti buhßchoht tur sadabbuht un sawest kohpâ wiffu, kas pee aplehgereschanaßß waijadßßß, lâ jau tahdi, kas no tablenes fo spreesch. Kad beidsoht mums bij isdeweess wiffus eemeß-lus atstahdinahht un zeffu nolihdsinahht, tad pa to laifu jau gubernatoram Trofchih bij isdeweess, leelu pulku jaunus larru-wihru falassihht un pusslihdßß isrihfoht. Nu, sinnaßßß, bij zitta leeta.

Frantscheem naw wisß flitti inscheneeri un tadeht tee sawas batterijas un flanstes fapratuschî tâ taifßht, ka pilß-sehtai newarr wisß til weegli peekluht klahht un tadeht arr newarr wisß weeglä prabhâ un us labbu laimi ween eefahht to bombardeereht. Jo kad mehß tahß flanstes ar saweem labbakajeem leelgabbaleem bombardeerejam, tad tomehr pahfchu Parihfi nefa newarram fassneegt, — tahdâ tahlumâ ta stahw no mußhu batterijahm. Tè nu daschs fazzihßß: tâ tad mehß effoht apschahwuschî tahß flanstes pee Werdingas, Tuhles un t. pr. Kad tur tahß flanstes newarrejuschas pretti stahweht, tad jau të arr ne-atturteschotees. Ja, tur bij zitta leeta, — tur neween flanstes, bet arri pahchas pilßsehtas mußhu leelgabbali aissneedsa un tahß padewahß wairak to eedfihwotaju labbad un newis tadeht, ka flanstes pahchas nebuhtu warrejuschas wairß atturtees. Zitta leeta atfal, kad jabombardeere ihßsena larru-flanste ween un tahdu retti isdohdahßß ahtri uswarreht, jo tahda jau gluschî us to eetaifßta un isrihflota un të ittin tahlu jastahw nohß, tâ, ka til ar teem warrenakajeem meesereem ween warram tahdai uskrist. Tahdu stipru flansti tik tad warram uswarreht un panemt, kad ne pahp kahdu skahdi nebehdadami, ar sawahm batterijahm arween klahtaki pee-eijäm, winnu preeßfch-batterijas un preeßfch-flanstes ispohstam, walles-muhrßßß zaurumus isfchaujam un tad ar sturmi krihtam retfchâ. Tè nu prohtams, zil gruhta ta pee-

eeschana tuwat un batteriju taiffchana, jo aplehgereteer ar farwahn usmahfchanahm to dachu lawe. Pee mafahm fkanfchem ta nu gan masa leeta. — bet la tad, tad to falibdfinam ar Parihfi? Rabds te leels plazziis wißap-fahrt, fahda te grubta ta pee-eeschana us tabdu wißfi! — Bit te newaijaga lauchu, fas strahda un las atfal lawe-tajus atgama noht! Un tomehr newarrefam til daudf weena weeta lohpä fawest, bihdamees, ta zittas weetas at-fal no Parihjes leeli pulki neltuhp abra un muhfejeem wirfä. — Generalis Trofchib Parihje eefchä warr darriht la winnam patihf, wiñsch warr ar wißu pulku gabftees us weenu weetu muhfejeem wirfä; mums tad waijafsetu no fama darba atfahtees un atfal us ahrpuffi dohtees. — Schahdi un wehl daudf zittadi eemesli muhfejus noturre-jufchi Parihfi bombardeereht un stary fcheem eemesleem tas leelafais bij tas, ta winneem bij jabihstahs, ta pee fcha darba tohs nepahfsteids ta 200,000 wihrus leela cenaid-neeka armija, fas no ahrpuffes wirfä mahzahs un zaur to buhtu leela affins-isteeschana tihri pa welfi ween. Taggad schahs usmahzejas eenaidneeka armijas irr fatautas un is-nihzinatas un nu fahdu laifu muhfejeem buhs laika ap Parihfi ween darkotees. — warr buht, ta nu raudsihs Pa-rihfi bombardeereht, — jeb wehl gaidihs, famehr bads Pa-rihfi speerchis us padohfchanohs. Tizzam, ta muhsu farra-waddoni to darrihs, fas jemmei un farra-fpehftam jo wai-raf par labbu.“

La Wahzeefchi pafchi to lawefchanohs isftaidro un ais-ftahw. Tizzam, ta ta gan buhs. Raudfifim, ta taggad stahw.

Parihjneeki pafchi ralfia, ta pilsfehneeki to deenas pa-teeht drohfschafi zaur tahm finnahm, fas winneem teeht peenestas, ta winnu pulki fchur un tur effoht uswarrefu-fchi. Wißfi tautas-gwardi ragehroht, lai tohs laifchoht us farra. Generalim Trofchib til waijagohht fihmi doht, tad 500,000 galwas-pilsfehntas fargi buhfschoht Pruhfcheem us tallä. Refas winnus ta ne-ceedrohfschinajohht, fa finnas pahf laut fahdu uswarrefchannu no winnu puffes, ir tad drohfschi un duhfschigi us laufchanohs, tad redsoht, ta teem neisdohfchotees.

Schinu neddekä pafchä farra-lautä nekahdi warreni darbi naw pastrahdati, jo Wahzeefchi rihfojotees, ta war-rectu fahft pafchu Parihfi bombardeereht jeb apfchaidiht. Waiam to darrihs tuhlin pehz seemas-fwehtfeem, prohti, pehz, muhsu 13ta un 14ta Dezember. Pruhfschi arween wehl strahda jaunus semmes-fargu bataljonus rihfodami, un farra-pulki Franzija arween eet us preefchu us Tuhr pilsfehntas puffi, fur dohma atfal ar Frantscheem fadurtees lohpä. Frantschu waldifchana no Tubres jau aifgahjufe prohjam us Bordo pilsfehntu, deenwiddees, fur nu nabba-düni trohna deenestneeki newarroht dabhuht nelahdas lahga dühwes-weetas; fas wehl effoht dabujamas, tahs pahf daudf palikfufchas dahrgas un tahdas zauras, ta wehifch ween fwilpojoht mattös. Daudf istabäs ne-effoht nekahdas trahfnes. Staidri pohfns un behdas! — No Berlines, 6. (18.) Dezember ralfia: 13ta Dezbr. Frantschu farra-pulki no Tubres aifgahjufchi. Frontschu waldifchana no Bordo p. pawehlejuje wehl weenu armiju no jauna isrihfoht un pee schahs armijas arri Arabefschu farra-wihri no Alchih-res labbi drih liffchoht atwesti. — 7ta (19.) Dezember. Walfis awifes fakta, ta to farru buhfschoht til ilgi west, famehr eenaidneeku pagallam uswarrefchoht. — Loahres armija dabbu atfal walihgus flahf. Garibaldis dabhujis Franzijas leelo ordeni. — 8ta (20.) Dezbr. Waldifchanas awifes stabha, ta drih eefahfchoht Parihfi bombardeereht. Dürd arr, ta Parihje effoht dumpis iszehlees. Wahzu spehfs effoht Loahres lihniju apfehdejis un Nu pilsfehntu ar sturmi panehmis, fur Bahdenes prinzis Wilhelms pee waiga tizzis eewainohts. — 9ta (21.) Dezbr. Tai jekä no Orleans us Blosa atrasti 6000 eewaineti Frantschi,

fo winnu armija bes lahdas palihdfibas atfahjufe. Pee Ruiter laufchanahs 20,000 Frantschi uswarreti, fur Wah-zeefcheem frittufchi 700 un Frantscheem 1000, bes ta 700 farwagoti. Frantschu farra-ministeris Gambetta weenadi ween reiffoht apfahf farwus farra-pullus rihfodams un muddidams, un us drohfschu pafchawiba ftubbinadams.

Gefschemmes finnas.

No Rihgas. Widssemes gubernijas waldifchana wiffem par finnu isfluddinajufe, ta taggad jau labs laifs pagahjis, famehr tas lohpu-mehris Rihgas aptuhwumä mittejees un ta tadeht pawiffam atfal teeht atzelta ta aifleegschana, ar fo bij aifleegts, lohpu-ahdas no Rihgas aptuhwuma pils-fehtä eewest.

— Preefchejä nummuri jau peeminnejam pahf to, ta augstais Rungs un Keisers zaur ihpafchu wiffaugstalo pasluddinafchannu jeb manifesti paweh-lejis nahfchä gaddä no abbam walfs dafcham rekrufchus nemt un prohti, 6 no 1000. Lihdf schim gan effoht nemti 4 no 1000, bet taggad, tad farra-wihru buhfschana zittadi tiffchoht pahftaifita un tad gribboht farra-wihru deenesta gaddus pa-ihfinahf, tad taggad waijagohht wairaf nemt. Tahm guber-nijahm un teem aprinkeem, fas agrafös gaddös rekrufchus parradä palikfufchi, taggad pamafam tee parradi ja-atdohd, ta furrä weeta, pa 1 no 200, pa 1 no 1000 un t. pr. Wifs tas manifestä flai-dri un plafchi isteifts un zaur gubernijas awifchem tifs finnam darrihts muifchu- un pagastu waldif-chanahm.

Ahrsemes finnas.

No Wahzsemes. Rä dsirdam, tad tam wezzam Hannoveres fehniham un wianna dsimmu-mam effoht lahda ihpafcha mantofchanas teefa us Braunschweigas erzoga walfi. Taggad turrenes walfs runnas-wihri farwä landagä pahf to farunna-jufchees, ta winneem effoht finnam tizzis, ta feh-ninifch Georg effoht fcha farra-eefahftumä ar Fran-zijas keiseru fabeedrojees un tam isrihlotus palihgus dewis, ar fo prett Wahzsemes seemeta walfu bee-dribu farru west. Lahda fabeedrofchanahs ar Wahz-semmes eenaidneeku, effoht turrana par tehwu-semmes nodohfchannu un tadeht wezzais Hannoveres feh-ninifch Georgis, ta arri wianna pehznahfami no tahs mantofchanas teefas, fas teem irr us Braunschwei-gas erzoga walfi, pawiffam isfchirrami un at-ftahdinami, un tad Pruhfchu fehniifch par manti-neeku eezettams.

No Rohmas lahda awife stabha tahdu finnu, fo taggad gan warr turreht pa pafazzinu, prohti, ta Pruhfchu fehniifch apfoblijis pahwestam palihdfiht. Grafhs Ledochowski effoht no Rohmas fuhthits us Bersalji pee fehniina Wilhelma, palihdfibu preefch pahwesta luhgt un effoht tam itt labbi isdewees. Feh-ninifch farwä grafmatä, fo pahwestam rafstijis, effoht teizis, ta schinni farra-lailä wiñsch nelo newarroht no teefas darriht, bet tuhlin pehz farra buhfschoht

winna pirma gabdaschana buht pahwestam par labbu. Kehninsch schinni leetä effoht weenâ prahâ ar Franzija. — Tad wehl stabsta: kehninsch effoht pagehrejis, lai pahwests Frantschus pahrunnajoht, fa tee pa welli til ilgi neturretohs pretti. Bet pahwesta walsts palaujotees us Franzijas leelu warru un tadeht pahwests netauschotees wis fewi peerunnahst us tahda darba, fo Franzija tam newarretu preedoht. Domehr zerroht, fa Pruhfchi winnam palihdseschoht atkal tift pee laizigas warras. — Lai til gaida ween!

No Itolijas. Kamehr Italeeschi sawas runnas deenas spreesch, fa sawu waldischanu Rohmâ eetaifibt un fa arri pahwesta teefas eegrohsibt, lai tas arri pats pah fewi buhtu wal dineeks, lai gan til garrigs ween, — tamehr wezzais dumpineeku galwineeks Mazzinis, par pateizibu, fa no teefas un sohda to atlaida, Genuas pilssehtâ drohschi ween sehjoht sawu dumpja sehflu atkal no jauna. Winsch falkoht, fa Italijas tauta taggad effoht itt gattawa preelsch republikas un preelsch republikas eetaifischanas effoht isdewigs brihdis. Republikas parteja effoht deesgan stipra un prett waldischanu faunâ prahâ, jo ta newarroht wehl aismirst to faunu, tahdâ kehninsch to eegrubdis. Tadeht effoht laiks, lihds ar pahwestu arri kehninu nogahst. Sinnams, tē effoht weens kawellis: Italeescheem truhsttoht drohschiba, republiku eetaifibt. Bet ja winni to darritu, tad jau Mazzinis buhtu par palihgu flahst un t. pr. Laikam Mazzinis gribbetu tift par republikas presidenti.

No Franzijas. Melaimiga semme ta schim brihscham, fas wehl nespehji apdohmahst, fas tai pee sawa meera waijadfigs. Behdigi seemas-swehtki us farra-laufa un aplehgeretas pilssehtâs! — No Elsases ralhsta: tad Pruhfchi scho apgabalu bij usnehmuschi, tad winnu teefas sawu darbu atkal eefahla — lai gan Frantschu waldischanas wahrda — un wis gehja sawu peederrigu zektu, fa tas lahrtibas un drohschibas deht waijadfigs. Bet nu taggad us Franzijas waldischanas pawehli wiffas tahs teefas atkal apstahjuschahs. Teefas-lungi dohmajohst, fa us tahdu wihsi, tad nepaklausischohst sawu waldischanu, schee warroht sawas weetas pasandeht tad, kad Franzija Elsasi dabbuschoht atkal atpaktat; jo to ween winni stipri tizzohst, fa Franzija Elsasi dabbuschoht atkal par sawu. Tad nu gan warr dohmahst, fa, kad teefas naw fas sohda, wiffas pahribas un negantibas pee laudihm wairojahs un fa dascham, warr buht newainigam, waijag ilgi palikt zeetumâ, kamehr teefas sawu darbu usnems, winna juhdsibu ismeklehs un taisnibu isspreedihhs. Pruhfchu teefataji maj eespehjoht pehz winnu daschadecem siikumeem taisnibu isspreeht.

— Kahlhs Franzijas erzogs v. Gramont, grihb peerahdiht, fa Pruhfchu kehninsch effoht to farru ussteepis un newis Franzija. Spahnijas kehnina buhschana kehninsch leedses wiffu to darriht,

fas pee-meera pasargaschanas waijadsejis, jo winsch jau to farru bijis nodohmajis. Franzija un winnas waldischana effoht prett sawu gribbeschanu tai farrâ eedfihsta eelschâ un Franzija newarrejufe nekâ to nogreest. Tadeht Franzija effoht schinni leetâ newainiga un Pruhfija ween wainiga. — Tadeht winsch warroht pagehreht, fa lai Europa Franziju aistahw. Fa ta wikram gudriba — pah fo wiffas awises smeij! Bil tē winnam taisnibas, to jau deesgan labbi sinnam.

No Madrides. Turrenes awises isfluddinajuschas to ralhstu, fo Spahnijas wezza kehnineene Isabella, fas taggad Schweizija, Genj pilssehtâ peemiht, Spahneescheem laiduse un ar fo teem peerahda, tahda leela netaisniba effoht darrita, fa no sweschas zilts taggad Spahnijai kehninsch eewehlehts. Winna falka, fa tas effoht winnas peenahkums un arri winnas karstala wehleschanahs, ar wissleela teem uppureem par Spahnijas laimi un labflahschanu gabdahst. Winna no ta laika, kamehr no sawas tehnu-semmes atstahjusehs, ne-effoht mittejusehs Deewu luhgt, lai Spahnijai labbi flahjotees, jo ta effoht to pelnijuse un til tas mafaks pulks tauschu, fas pehz warras un gohda tibsojohst, effoht tai to laupijuschî, nemeeru un dumpi zeldami. Winna patte labbâ prahâ schinni gaddâ 25. Juni effoht atsazijusehs no Spahnijas trohna un to newehlejuse sawam mihtam dehlam Don Alfonso, tam Asturijas prinzim. Ar to winna zerrejufe tohs nemeerigus prahtus apmeerinahst un glahst no ta fauna, fas pehz tahdas pahrwehrtischanaht tai uskrittis. Bet Deewam wehl ne-effoht patizzis winnas luhgschanas pallausiht. Dumposchanaht eijohst wehl arween us preelschu un winnas dehta teefas effoht isnibzinatas ar to, fa sweschineekam peedahwajuschî Spahnijas trohni, fas taf effoht nepeedohdama getkiba. Winna, fa sawas familijas galwineeze, tad darritu prett sawu swehtu peenahkumu, ja tahdam nedarbam pretti nerunnatu. Tadeht winna papreelsch greeschotees pee Spahneeschu tautas, fam taf peekrihtohst par labbu greest to netaisnibu, fas darrita weenam newainigam sehnam, fas ne-effoht wainigs pee teem noseegumeem, fo winna preelsch-gahjeem pahremettoht. Tad winnas mahtes firds atkal buhtohst preeziga un aismirstu tahs sahpes, fo taggad juhtoht. — Warri gan runnahst, mahmina, bet fas tewi wairs flausihhs! — Winnas weeniga wehleschanaht taggad effoht, fa Spahnijas waldischana atkal nahstu wezzâs pehdâs. Winna nebuht nedohmajohst us to, ar warru fo eefahlt, jo deesgan affinis jau effoht isleetas un tadeht winna newehletu wis, fa wehl wairal tiftu isleetas, winnas dehtu us trohna zektoht.

No Konstantinopeles. No turrenes ralhsta, fa sultans pah to strihdi, mellahs juhrah deht, ne fo nebehdahohst, jo winsch drohschi tizzohst, fa meerigi pah to faderreschoht. Fa winsch us to drohschs,

to israhdoht tas, ka leelu daku farra-spehka taggad subtiſchoht us Jemeni, deenwiddus Arabijä; turp subtiſchoht 22,000 wihrus un Egiptes wize-kehniſch Iſmail Paſcha dohſchoht 10 bataljonus klagt. To farra-spehku subtiſchoht turp tabeht, la tur deenwiddus Arabijä nemeers effoht iſzehlees, tai ſemmes gabbalä, las ſauzabs Affir un paher to waldoht lahds emirs, las ſultanam meſlus maſſaja. Las taggad neween patſ no ſultana wirſneeziſas atrahwees, bet taiſotees ar leelu farra-spehku eekriſt Jemen walſte, to uswarreht un wiſſu lohpa eetaiſiht par ſawu ihpaſchu walſti. Tabeht nu farra-spehks eeſchoht to dumpineeku pahrmahziht un pa daku apſargaschanas deht tur palikt.

Bittas jaunus ſinnas.

No Rihgas, 10. Dezember. 9tä Dezember Latweeſchu draugu beedriba te ſawu ſcha gadda ſapulzi noturreja, paherpreſdama, las Latweeſchu apgaismoſchanas deht ſchinni gadda paſtrahdahts un las wehl us preeſchu wiſſſpirmal jadarra. — **Rahloſchä ſwehtdeenä, 13. Dezember** Latweeſchu beedribas nammä teäteri ſpehlehs, inwalideem par labbu. — **Schodeen, 10. Dezbr.** peediſhwojam tahdu ſaules aptumſchoſchanu, lahda til pehz 17 gabdeem, tas irr, tai 19. Auguſt 1887 atkal gaddiſees.

No Kurſemmes. Tanni 22trä Septemperi apgabbaja Irlawas ſloklas muſihka ſkohlmeiſters J. Behring l. Tullumaſ pilsſehtä, wianna apgabbalam par preeku, dſeedaſchanas un muſika ſwehtlus. Bijuſchi lohpa 70 dſeedataji un 24 muſikanti, las ar instrumentehm lihds ſpehlejuſchi. Papreelſchu bijuſi dſeedaſchana baſnižä, pehz Straucha lunga nammä. Lillabb' baſnižä tahs garrigas, lä mahjäs tahs laizigas dſeeſmas, lohſchi ſlannejuſchas, las daſcham ſirdi ſaſildijuſchas. Wiſſa konzertes eenahliſchana baſnižä un mahjä bijuſe 250 rubki. No ſchihſ naudas preeſch dſeedataju atbrauſſchanas, pa-ehſchanas un daſchahm zittahm waijadſibahm iſmaſfati 100 rubki. Tad nu 150 rubki, las atlikluſchi, effoht atdohti Tulluma pilsſehtas nabbageem par labbu. ſauls mihleſtibas darbs, las zitteem preeku un labbumu darra!

No Leepajas p., 1. Dezbr. Ruddens, ſewiſchki Oktobera mehneſis lihds 16. Nowember bija ſilts un jauks, bet rau! ar 17. Nowember eeſtahja ſals 10 lihds 13 grabdes par naktihm ſaldams; bet ſneega truhſt. Kaut tas jel nokriſtu, lai warretn weegli wiſinatees. Rahdabs, la buhs ſchi ſeema ſihwa deesgan. — **Leepajas brauzeji ſtahta,** la ap Leepaju labba lahrtä ſneega nokrittufe 24. Nowemberi, tä la no Grohbinaſ lihds Leepaju warroht brangi ar lammanahm jau wiſinatees un la Leepajä 25. Nowemberi nakti, atkal ugguns-grehls lahda bekkera nammä iſzehlees; bet ugguni drihs ſawalbijuſchi uhdent ar ſprizzehm ſchluhgdami. Nammam eeſch'puſſe gan wiſs iſdedſis; bet jumts toehl

ſtahwoht. — **No Gaweefnes** uſ ſcho puſſi ſneega ne la. Raſſi ir mehſ ſneegu ſaga idifim. — **Bee** falla wehl turrahs zeeti. — **Leepajas pilsſehtä** tai 19. Nowemberi, pulkſten 2½ pehz lau-naga, atkal iſzehlahs Meinharda, Ronnefeldta un Schmelzera ſlintſchu fabriki ugguns. Aſteigufchees ſaldati no Dſtrowskas lahjineeku regimentes, paſcha fabrika laudis un wehl zitti, gan ugguni ſawalbija, la neiſplattijabs par zittahm eklam. Weena ehla nobeggufi. Slahde effoht leela. — **Behrn** ap ſcho paſchu laiku arri ſchis patſ fabrikiſ degga. Leepajneeki ſchehlojabs, la newarr Leepajä ugguns dſehſeju beedriba wehl eetaiſitees. Lahda eerikte irr gan teizama un buhtu katrä pilsſehtä wehlejama. **E. F. S.**

Jaunakohs ſinnas.

No Berlines, 10tä (22.) Dezbr. Paſchas waldiſchanaſ ſinnas haudſina, la taggad ſataiſotees Pariſſei kriſt wirſu. — **Daudſina,** la Rumanija effoht atſazijufehs no Turku ſultana wirſwaldiſchanas.

— **No Werſaljes** wallar ſinnoja tä: Schodeen preeſch puſſdeenas trihs diwiſijones no Pariſſes apſargatajem iſnahja un mettahs wirſu gwardu lohrim un Salkſchu lohrim. Rahwahs wairal ſtundas no weetas ihpaſchi ar leelgabbaleem, lamehr Frantſchi tiffa aiſdſiht arpaſſat. Rudſu ſlahde maſa.

Par atbildi un attaiſfuofchanu.

F. Mbrg. M. w. N. 46 rakſta: „Ka gan ſtahw ar muhſu jaun-eetaiſito kurlmehmu-ſkoblü?“ „Lil itgi, lamehr tur par behrnu 100 rubk. gaddä ja-maſſa, tikmehr preeſch widdiſchki turrigu wezzaku kurlmehmeem behrneem tahdas ſloklas wehl nemaſ naw, kaut gan jau tahda nefenn tiffa atwehrtä. Bet kur nu wehl paleel nabbagu behrnini?! Teem ja-uſaug, lä paganeem, kaut gan dſihwo ſtarp kriſtiteem!“ — **Us ſcho jautafchanu** un ſcheem wahrdeem mannim arr, lä jau M. w. redakzija us zittahm no F. Mbrg. tanni weetä peeminnetahm leetahm atbildeja, ja-atbild: „ne ikreis tä ir riltigi, lä dohmajat.“ Taggad 14 behrni muhſu ſkoblä teel ſkohlleti, un ſtarp teem ne wairal lä 3 turrigu wezzaku behrni, kur wezzaki paſchi ſpehj ilgaddös tohs 100 rubk. maſſaht, wiſſi zitti (11 behrni) ir woi nabbagu wezzaku, woi ſaldatu, woi bahru behrni, un tomehr tee irr muhſu ſkoblä. Kur wezzaki neſpehjuſchi, to waijadſigu naudu gahdaht, tur zitti to darrijuſchi. Latweeſchu labbdarriſchanas beedriba uſturr weenu behrnu, Bruzer preilene (Rihgä) ohtru, no Ahrraiſchas draudſes ſaldata meita teel uſturreta, no Burtneeku draudſes teel par weenu behrnu gahdahts, täpat no Rubjenes, lä no Blihdenes (Kurſemmé) un no Selgawas draudſehm, iſſatra gahda par 1 behrnu. No mannas draudſes irr 4 behrni tai ſkoblä; par weenu no ſcheem behrneem wezzaki ſpehj gahdaht, tee zitti 3 no draudſes teel uſturretas. **Gan labpraht** to ſloklas naudu us preeſchu maſal nolikſim par 100 rubk., ja ween eeſpehjams

buhß, bet taggad wehl Inelo newarram sohlit, jo leelas buhweschanas mums buhß un Aboling kungam palihgs jagahda, jo weens ilgi wairs nespehs to behrnu pulzinu nokohpt, las winnam teef peewests. Jo wairal illatra draudse un illatrs pagasts to fahls atfibt, ka zaur tahdeem nabbageem behrneem, las winna widdü irr, tas Kungs Kristus pee teem klau-dfina, jo wairal tee gahdahs, ka tahdi behrni muhsu skohlä nahls. Tas Kungs lai eededsina dauds firdis, tahdeem nabbagu lauschu kurlmehmo behrneem par palihgeem.

Moltrecht,

Kurlm. fl. gahdneefs no Wids. puffed.

Mattihschds, 1. Dezbr. 1870.

Rahdi wahrdi tur, fur waijaga.

(Gefuhtiti.)

Kad taggad apstattamees aplahrt us Latweeschu lauku, tad mums dauds lo paprezatees, bet, Deewam schehl, arri lo nopuhstees, ihpafchi tad sawas azzis mettam us raktneezibas lauku un tuwaki apstattam un fastohpamees ar raktneetu darbeem un dohmahm. — Atminnam labbi tohs laikus, lo effam pawaddijuschu un jau nojehdsam arri, lo effam veddijwojuschu, bet to wehl nahkams laifs un patte tauta rahdihß, kahdu littenu preefschdeenäs ta peedihwohs, pehz kahda mehrta winnas prahts dinnnees un nesfees. — Sinnam arri, ka tahdas tautas, las ar wehja abtrum, pahrgalwigi un ehwergehligi fahla street, arri wehja zekku aiskrechia un isgaisa ka pellawas. Tautas labllahschanahß aug, peenemmahß un nihß, täpat ka tahds kohß. Dahrneefs scho kohu gan pohte un aplchpi, bet augligaku, leelaku un jaulaku winsch to newarrehß padarriht, ja pats Deews to sawa sinnä nenemm un tam netohd wesselibas un selmes.

Tahdam pascham listenam irr padohdas wiffas leetas, wiffi zilweti un wiffas zilwetu tautas rasaulä. Latweeschu tauta taggad arridsan eet steigshus ween us preefschu, un warram zerreht, ka arri labbu galla-mehrki fasneggim; bet kad kaislus wehja-zekkus usnemim, tad sawu tautu nepareisi tohpim un waddifim, tad sinnams arri to paschu panahfim, lo dauds zitti rahdu zekku eijohd jaw panahfuschu. Behdigä laika stipri runnahts un klagahß, ka nu Latweeschu tautai selta laiki sehluschit libß ar Latweeschu beedribahm un jauneem laif'rassteem; bet kad daschä weeta un leeta ihsti freetni apstattamees, tad labbi, — tad tiffai wehl nesklaidrotu sudrabu schä atrohdam. Gribbam tadeht schoreis kahdu wahrdu tur fazzit, fur tas jo waijadfigs.

Gan zeeniti lassitaji paschi jau buhs nomannijuschu, ka kahda latwiska awise „Waltias wehstneffis“ jau no rascha sawa eefahuma prett „Wahjas weefi“ naidigu prahtu rahdijuse un to aishween wairodama wairo. Behdigäs deenäs ta schahdas sawas prettibas leelakä mehrä zaur kahdu Kronwalda Attis kungu kaudis laiduse. Wiff tas prettibas rasts shmejahß us kahdu rihmiti, las „Wahjas weefi“ Nr. 42 bij nedrikkchts un fur tas wahrds G. A. arri bij peeminnehts, lai gan eemesla ihsta grunte rahdahß buht skaudiba.

Wahjas weefs deesgan ilgi kluffu zeetis un tillai kahdas pahra reifes prett saweem usmahzejeem atgainidamees teem ihfös wahrds ihfu un taifnu atbildi dawa, negribbedams wetti dauds ruhmi sawas lappäs aishnemt un dohmadams meera-jauzeju nodohmas zaur kluffuzeeschanu pabrspcht. Bet welt! — un ja winsch ilgati zeestu, tad atmeneem buhtu jafahl runnaht. — Kad Walt. wehstn. sawas rindäs teem wahrdeem ruhmi dewis „ka winsch sawu sohga-ammatu pareisi walkajis, ne-uskladams freetna strahdataja

pihschilus nepareisi aistift,“ tad winsch teescham arri pats ar scho sohga spreedumu weenä prahtä. Lai tad nu winsch arri veerahda, las schohß pihschilus papreefschu aistahris walloda nemdams un tuwaka gohdu eewainojis pasaules preefschä? Lai winsch arri peerahda, ka Wahjas weefim nebuhtu ta brihwiba un walka, sawu aistahrtu gohdu zil spehjoht prett naidineekeem aistahweht un taifnibu zelt pee gaismas? Wai Walt. wehst. un winna draugi un zeenitaji tohs wahrds naw lassijuschu un paturrejuschu, lo Al-lunan l. pats sawa isdohtä grahamatä: „Sehta, dabba, pasaulä 3. grahm. 1860.“ 15tä l. v. usnehmis, prohti: „turrat gohdä, las ihsti juhfu irr un juhß paschi gohdä palifat!“ — Rahdä wehrtibä un zeenä schis gohds pee winna lihds schim stahwejis, to apleezina latra winna lappa un latris winna lassitajs, las lassitu spehjis sanemt un sawrast. Kaut jel winsch labbaki apzerretu ta falkama wahrda pateefibu: Weers barro, nemeers pohsta! tad winsch arri winna jautus augtus reis peedijwotou un bauditou tautas pateizibas paktreßli. — Wahjas weefs naw schops bi-jis, tautas mihletajeem un labdarritajeem pelnitu gohdu kraht un wairoht, winsch arri neleeds Zurrim Allunanam peellahjigi gohdu doht, las winnam winna novelna labbad veenahlahß, lo winsch dshwojohd ar wahrdeem woi darbeem muhsu tautai par labbu ispelnijis; bet winsch arri nedrihtst pakaut, ka kahds winna pascha gohdu ar lahjahm grihb mihdiht. Taifnibai par aistahmetaju buhdamam, winnam Deewam schehl daudsreis ta Lateineeschu falkama wahrda pateefiba bij japeedfihwo: Veritas odium parit! (Taifniba dsemde eenihdeschanu). Tomehr winsch no scha zetta few' neliffes nomaldinatees, zil winna sinnä un svehlä ar Deewa palibgu buhß eespehjamß. No sawa karroga winsch tohs wahrds ne tad nenodsehßis: „Neminem laede, neminem time!“ (Nesewaino ne weewu, ne bihstees ne weena!)

Kronwalda Attis l. pats M. w. nofauz par „muhsu tautas lappu;“ woi tad nu naw kauns tahdeem wihreem, las scho lappu nepeellahjigä wihß peff, neewa un apfmeij? wai tas naw grehß darbotees Latweeschem to atnemt, las teem waijadfigs un to tee lihds schim ka sawu nofauz un uskatta? woi ta naw kaisliba sawama, tam nelabbu sawu zelt, las sawus spehßus walka tautas gaismai un usplauschanai par labbu?

Ne, ne, kungs! weltat sawu walgu sawa kaislibä jo-prohjam, weddat leelidamees sehmalas wai pellawas us irgu pahroht! La walka Zums gan irr, bet irr wehl wihri, las pellawas no grandeem proht schirt. Ne-nemat par dufmahm, ka Zuhfu pascha eerohschu prett Zums pazekahß un atgahdajatees: ka meichä saw, ta atflann! Z. A. l. sawas dohmas jau 1860 g. papihram bij ustijzejis un tabs nebij usdrihtstetis zaur drikki gaismä laif. Sinnams, dohmaht latram brihw un to zilwets sawa nodabbä firdi eedohmajahß, ar to zittam newarr daffa buht; bet tad dohmatajs 4 gaddus wehlat pasaules gaitas atstahja un pee tehweem aishgahja, tad atkal pehz 4 gaddeem gaddijahß wihß, las pasaules spreedumu nebihdamees un tautas brahta gohdu netaupidams, zeen. nelaika dohmas zaur drikku-raksteem gaismä zehla un isplahitja. Nupat atkal wihß balß pazehlis, las schis dohmas aistahwedams un tabs par taifnibu teifdams, pasauläi nemmahß isklaidroht, lo labbu winnas noishmejohd.

Kas tiffai Latweeschu wallodu proht, tam jau peetiks tohs wihfigus un lepnus wahrds dshroht, lo zeen. nelais sawa perschä ta usshmejis: „Tschutschu M. . . . w. . . ., tschutschu ihfu fuhru muhschinu, usgulluschees leeli kluttschi, speesch tew abra dshwibu.“

(Schohß wahrds passat raktoht, K. A. l. azzis laifam nebuht ne-apschilba un spalwa laifam tezzeja itt weegli, jo winna firds to tam kahwa; bet zittadi bij ar teem at-

bilda-wahrdeem, so wünsch no M. w. Nr. 40 israßlija, tauns un drebbuli winnu pahrnebmusch, lä wünsch pats leezina; ket tahdu paschu taunu arri sajutta M. w. aug-scheju perschinu lasscht. kas 8 gaddus bij fnauduse un ir taggad laudis islaista sawu papreetschluddinaschanu wehl neredi reepilditu.)

Prassifim tad nu, woi të wehl ihpaschas isflaidroschanas wajjaga? Nu — un ja të arri buhtu wajjadfiga, un ja tee wahrdi zittadi saprohtami; lä to winni skaidri isteiz, tad to winnu fadohmatajs pats ween spehtu doht. Awifei muhscha garrumu nospreest, tas stahw Wissufinnataja weenigä finnä; winnai mirstamu tseesmu cepreestsch usdseedabt, tas irr sibilneka jeb raregona darbs. Newarr ihsteni sin-nacht, woi minneta perscha libasmä woi behdigä garrä us-wellkama. bet to sinnam un libdi schim redsam, ta winnas praweeschu paredschana wehl naw par pateesibu parahdi-jusehs un zerram allasch, ta, kas labbu zihnischanu zih-nahs, arri labbu mebrki safneegs, laut arr skaudneelt un nihdeji klutschus zekä mett, taunu slawu zell un plaukstas fhdami deij un danzo, tad schahdi woi tahri gruhumi ja-pahrwarr, kas sinnam muhscha deenas suhras gruhitas pa-darra un dshwibu draud nemahlt. Tai, labtai leetai al-lasch ja-uswarr un jawastahw! Tahda, apfinnä M. w. libdi schim strahdajis zil spehjis un wehl us preetschu strahdabs, kamehr Deews liss dshwobht, nebehdadams par to, tad tam neewaschanas wahrdi brihscham jadsird no tahdeem, fur-reem wünsch sahdu aplamiku jeb netiklumu pahrmett, jeb to, wünsch gekkibas un leekulibas deht aprahj, itt lä wünsch katram tahda labba nopelna deht arri sawu peeklahjigu algu sinnajis doht, lai tas buhtu kurras katras lahrtas, tizzibas jeb tautas peederrigs.

N. A. I. jeprohhjam leelabs sawä plaschä isflaidroschanas-rastä, ta wünsch gan arri sinnoht, tahdus padohmus M. w. neßis anglatas Latweeschu sohlas-leetä. Nu — un tahdus tad? wai labbus jeb kannus? Tas rakstajam weena alga, winnam peeteel ar to, ta wünsch to sinn. — Wünsch arri redsejis, so M. w. peesihmejis teatera un gliht-taku lauschu fadsihwes deht un isklaussjees arri scha pit-tumu prett „jaunu wallodu“ un to wissu arri esscht sa-prattis — ket Deews to sinn?! — M. w. arri daudj sinn, daudj redsejis, daudj isklaussjees un arri saprattis; wünsch arri daudj runnajs un pahre daudj leetahw klusju zettis, jo katram darbam saws laits. Wünsch arri sinn, ta pirms ne weenam newarr anglatu lassamu grahmata zelt preet-schä, eekam semmo ahbezi proht un ta ne fur ne-islaimesees ar anglatu skohlu, kamehr semmakahs un widdejahs skoh-las neubhs zeltas un pilnigas eeriktetas pehz gruntigu behruu-skohlotaju un audsinataju ismehginatem un par derrigem atrasteem padohnem. Kas tahdus padohmus ne-attihst jeb negribb veenemt, zittadi darridami, tee irr wehjam libdigi un winnu zella-mehrka gals ir aklam weegli noredsam. Zaurzaurim to paschu ir no teäteru-spehlehm un ballehem warrehs fazzibt, no kurrach wis it-reis newarr teilt, ta të glihts ar glihtu ween sa-eet un glihti ween laiku pawadda. Jaunas, wehl nesamaitatas dwehfeles të daudj un daschas leetas dabbu dsirdeht un skattitees, kas teem tiffai par peedausschannu irr un tohs ar laiku no gohda dohmahm un zelleem nomaldina un gar-rigä un laizigä pohjä ewedd. Kas nemahzitam daudj-lahrt irr par apprehzibu, tas dsikkali mahzitam un appais-motam warr geldeht par pamahzischannu un atgreeschannu. Kas pee-auguscham jo derrigs, tas behnam muhscham stab-digs warr buht. Daschi wezzaki to jau peedibwojuschi, daschi fimgalwi par to galwu trattijusch, daschi gohda-laudis brihnijuschees, daschi prahgtigi nospfandijuschees, ta tas, so par dedsigu labribu pehz gaismas un „glihtaku lau-schu satshwi“ taggad mehdi nosaukt, daschal meitai trohni, dascham behnam newainibu, dascham jaunellim gohda-

prahtu nolaupijusch. Kadeht to laudim flehpt, jeb wehl ussteilt? Woi schidinaschanas jau të deesgan naw pa-saulé? Woi mums tadeht warrehs leegt prassibt, kadeht pirmä lahrtä itt ihpaschi wairat negahda par labbalm skoh-lahm, derrigahm grahmatahm, pamahzitamahm preetschlas-sischannahm un dsedaschanas walfareem? Dhtra lahrtä tad stahdinaject teäterus un balles, kas no mums ne tad naw tiffusch smahdeti, ja tee teilschannu pelnijusch. Mehhs tit-kai atgahdinajusch, ta katrai eerikteit labba pamatta pa-preetschu wajjaga gahdabt, ja winnai buhs gohdam passah-weht. Wai gan ehlu eesahl buhweht no fchuffura-galla, jeb luggi no majta galla? un woi wissahm teetahm pasants täpat naw sawa lahrtä, saws nelifts zelschs, pa kuru ween arri to nospreestu mehrki warr panahlt? Woi saule peepefschi uslezj un woi tumfsba pamasam nenosuhd? Woi tahda tauta us ahtru rohlu pee garrigas un laizigas lab-klahschannas tiffuse jeb woi wahrpa reija ar asni ischann-jahs is sehklas grauda? Wahdassim tiffai labbu sehllu, kreetnus arklus un aplohhpim pehz lahrtas sawu lauku, tad — ja tad ween arri labbi un swarrigi augli buhs zerre-jami ar Deewa palihgu un labbu sehllu eekulim preetsch-nahstamahm deenahm.

Kohti kahrotum isflaidroschannu no B. w. jeb no teem „jaunas wallodas“ dibbinatajeem un wahrdu-dsemdatajeem, kadeht tee ar tahs „wezzas wallodas“ wahrdeem naidä tiffusch un kadeht tee scho swehtaku ihpaschumu, kas wissai tautai peederr, tai ranga laupihht, to schä të grohhdami un pahrtahhdami, jaunus rakstischannas liffumus (ortografiju) un zittadu teizeenu saltschannu publedamees ewest? Woi no mums passhstamahm tautahm tahdoi irr labbaka orto-grafija ne ta mums? Zil sinnam, tad tas warrbuht pee Jgganneem të buhs. Pee taggadejeem rakstneekem us daudj tahdeem nelaikä dsimmuschem wahrdeem atdurra-mees, kas ihstam Latweescham nedj passhstami, nedj arr wajjadfigi. Kadeht taggad tee wairs neraksta flaktinsch bet „lautinsch.“ ne wakkara pusse bet „restrums.“ ne teh-wischta jeb tehsemme bet „tehwija.“ ne semneeku draudjes bet „semstibas.“ ne gaspascha bet „fundse?“ B. w. woi katrä rindä mudscheht mudsch ar tahdahm pahrtahpschannahm prett muhsu jauku, skaidru wallodu, kurrä muhsu aufles pee schuhryka muhs midsinaja, kurrä muhsu ganni wehl schodeen pa kalneem un pakalneem skanni gamiledami sawu libga-winu jeb dabhas jaukumus ic. apseed un kas mums ta-deht rahdabs dahrga mantas dalla buht us wisseem laiseem. Zitti wahrdi mums rahdabs Wahzu, zitti atkal Kreewu wallodas kehni jeb raddineeki buht, zitti isleefabs Latweeschi, tomehr naw, jeb irr no tahdas saknes greesti un audsinati. kas zittam zelmam peederr, lä p. p. fuhntis; scha wahrda fakne irr fuhht jeb fust bet ne fuhthht. No pehdiga wahrda tit warreja isaugt fuhthhts, fuh-titajs un r. pr.

Ziffim lassitajeem wascheem schè sahdu prohwi preetschä, prohti is 46ta Nra. peeminnetä laitraksta:

„Das zirkulehr-rakst, zaur kuru kneß Gortschalow 19. oktoberi sweeschahm walstim darrija sinnamu, ta Kreewija us preetschu neturreht par wajjadfigu, Parihses traktatu is-pildiht, ta ta schis traktats arri no zitteem jau daudj punktis esscht pahrtahphts, irr fazehlis leelu kuru — us pa pihra. Raksti (depeeschas) streen stary ahrihu buhschannu ministereem no weenas galwas-pilssehtas us ohtru, fuhnti fuhnta sawahm waldischannahm garras sinnas, lä ta leeta usnemta no semju waldischannas, awisehm un publikas, kurräs tee irr par fuhntneem. Awises atkal, usferdamas teikumus no depeeschahm, spreesch un strihdabs ic.“

È fur walloda, è fur wallodas kohpeji, è fur „kreetns tautas gars un tiffums“ të wallodu grohsoht un maita-johht! Schè wehl ohtra prohwe no 1869ta gadda, 70tä un 71mä nummuri:

„Luhl sebè laumas kohs-azina, ihstà lankas mahtes drohstalina! — Ar schim mihstahm un jantahm gaismas wahpebm fastann gluschi kohpà isplaisnato jeb isfeddinato mahkonu krahsas un winnu weidi. Brihscheem debbes it flaidra, brihscheem atkal firmas mahkonas nogulstahs garzòs blahids gar debbes-apwarst un fnaustiu fnausch zauras palaunadses, leetus laiku dohmadamas; brihscheem winnas isausch kohsus blahwerus ar feltirahm wihleem un judrabotahm mallahm. — — mubjulaini kalni — sawekligas kluffums — tahdi weidi — tahdas dihwàs — peevetigas balwas“ — (?)!

Bezajis Stenders to lassohst laikam gan isfauktohs: „Ja ta ta Latweeschu walloda, zil mas wehl es tad winnu pasimnis un zil masa un nepilniga irr manna wahrdu grahamata!“

Mates saprahtigs to sinn, ka zaur wallodu ne tillai tauta no tautas wiswairaf ischfirrama, bet ka winna arri irr tautas dshiwiba un elpa, jo itt ka balfs irr jaunveedsimmuscha pirma dshiwibas-sihme un ka mirrejam balfs pamafam juhd un walloda juht, tapat arri tauta zaur sawu wallodu parahda, woi wiana buhs dshiwotaja woi ne un woi ta to mihle jeb ne. Kas scho winnas dahrgafu un zeenigaku mantas-padohmu winnai nemmahs laupih jeb ka maitah, tas grehfo prett sawu paschu tautu un irr usstattams par tahdu, kas winnas kappam pirmo schkipeli semmes roht. — Wahrdu taifst naw pawissam leela skunste, bet ne ikreis arri wajadfiga un wehleima; tadeht lai bes wajadfibas nekerstam pehz jauna, un fur wajadfiba rohda, lai pirms to nedarram, eekam israhda, ka ar wezzu wairis pilnigi newarram istift un ja sawu wallodu gribbam kohpt, kuploht un baggatafu padarriht, tad tas mums jadarra pehz wiffas tautas vrahtha. Gan warram muddinaht, lai tauta vatte no sawas paschas wallodas-faknehm jaunus wahrdu gudro un eenemmahs, bet gaisa grahbstitus wahrdu un teizeenus teem tal newarram nespeest. Wahdastim ar winnas kohpà papeeschu kreemas Latweeschu wahrdu grahamatas un no-gruntefim wallodas un rakstu likkumus un dohstam tad tahs pasfaulei rebkà, tad paschi pehz tahm turrotees arri latris mubhu teizeenus saprattih, tad tahdi zirzeni beigs tshirfsteht, fahet tai augfchà minneta isstaidreschanas rakstà aufis skanu un azzis lezz, tad tahdi zirzeni sawus spahrnus wairis nezellahs ne prett wallodas un tautas fahrtigu isplautschanu ne arri prett M. w., kas sawu zekku staigajis un joprohjam staigahs tai pahrlcezinachana, kura Ruggens jou preefch dautj gaddeem dseedajis: „Kas tehni nahf, tas labbi nahf!“

Negribbam ar to leelitees un leppotees, ka M. w. no eefabkta galla sawu spehku us to ween bruhkejis, sawai tautai tillai labbumu un gaismu sekmeht un to zittu tautu preefchà gohdà zelt; to apleezinahs wiffi winna prahthigi lassitaji, bet noschehloht tillai gribbam tohs apschibufschus un nepateizigohs, kas to negribb atfihl un tam to sweedru nopelnu tapat atmalka, ka daschs gohdam audsinahs bet nepateizigs behrns saweem wezzateem. Belfim id wehl ihfuna preefchà, so daschs wehl nesinn jeb naw pahrlizis, fahdu augkus M. w. no sawas sehtlas isaudsinajis. Zaur M. w. iszelschanohs peenebmahs „Latw. awises.“ dabjuja „Pehterl. awises“ labbu duhschu gaismà nahft, mahzijas Latweeschi beedrotees un tautas garru un gohda-prahthu zillaht. — Zaur Mahjas weefa peepalihdshu zehlahs pirma Latweeschu palihdshas-beedriba un tad no tahs Ribgas Latweeschu beedribas. Un tad tas lihds ar zitteem laif-raksteem tahdà wihse Latweeschu lauku til fo estrahdajis, raugi! nu zekfahs wehja-grahbekki, wihri, kas tautas mantu — ka nupat parahdijam, — ne zil nezeeni un sawa alliba un uspuhstà prahthà falka, ka M. weefim nesefloht kreetna tautas garra nedf tillama. Wihri, kas zittuteif Latweescha wahrdu newarreja panest, taggad, kad Latwee-

schu us lahjahn zekfahs, teem preefittahs par meistereem un tohs, kas tautu til tahf weddusch, gribb istumt no zekfa ahra. Tad ta wihri vee gattawa!

Naw brihnum, ka wehl schodeen Babbeles un zittu tohrnu buhwmeister un strahneeti gaddahs un stobloht un mahziti pehz labbas apdohmaschanas winnu wallodu un dehma un paschas wiffnungstafas gudribas ir nestaidrà wallodà itt labbi saprattih, bet mafal mahziteem, ja tee tahdi paschi nepalits, lahdi tee bijuschi, drihsat flitti ne ka labbi augli no teem rassees; tadeht M. w. bijis un palits pee sawa nodohma, saweem fahdeem 7000 nehmejeem un wehl dautj wairaf lassitajeem papeesch semmas las mahzibas saprohtamà wallodà preefchà zelt un tad arweenu lihds ar laika straumi un wajadshahm tahfaki us preefchu dshitees. — Tad nu us preefchu, brahli, us preefchu!!

* * *

Pateifschana.

Newarredams zittadi wisseem saweem zeenijameem, mihkeem draugeem, tuweem un tahleem, kas manni manna gohda-deena, tai 8ta September sch. g. un arri wehl pehz tam, kaut fahdà wihse, irr eepreezinajuschi, falku sche Awises firsnigu pateizibu. Tapat sewischi pateizohs sawam nejinamam „wezzam draugam“ (ka wiffsch pas neparakstijees nosaujahs), kas manni ar glihtahm dseijas pufchem wihru wainaku (Mahjas weefi Nr. 44) ap-trohneja. Arridjan saweem sinnameem mihkeem draugeem: Ruffmann un Klewers kungeem, kas abbi gribbejuschi manni awises pagohdinaht, falku „valdees“ par winnu labbu prahthu, fantschu gan tahdas gohda parahdschanas nesemu wis pelnijis. Mdsu gan, ka mihlestiba un draudfiba irr winnu, prohti: mannu triju draugu spalwu waddijuse . . . jo es juhtohs tohti mas starp zitteem tautas brahleem, kas dautj wairaf un dautj labal strahdajuschi nekà es — un tomehr nau wis, ka nahlahs, atfihthi. — Bet, — kad Deees mannim nowehlejis weffelus 25 gaddus laimigi sawa ammatà pawaddiht un pee labbeem zilwekeem dautj labba un dautj preeka veedshweht, tad tas nau wis mans nopelns, bet ta irr Deewa schewistiba, pahf te manna fires — ihpaschi to gaddu 1870 peeminnoht — pateizigi gawilehs, famehr kappà lahju zekfchu!

Kas tuwatam scheit preeku taifa,
Do noglausch, aplampj mihlibà,
Lai debbes Zehws Teem seerus taifa
Itt kuplus, glihtus zellinà!!!
Ernst Ferdinand Schönberg,
Gramsdà.

Atbildes.

- m.— Sirsnigi Jums pateizu par Zuhfu jausem raksteem, fo preefubhtijat. Schee raksti israhda, ka arweem wehl atrohchahs wihri, tam galwa un firds sawa riktigà weeta. Lai gan Jums pilna taifniba wiffas punktis, tomehr schohs rakstus newatru ta usnemt, jo schee lalki to newehle. Ka ne wairaf, tad tal Jums par gohda-peeminu tohs paglabbajahu. Rakstiat, luhdfami wehl id, fo berioht essat apschmaschees. Man un dascheem zitteem Zuhfu dohmas gauschi patihl un ar preeku tahs lassam. Rakstiat arri pahf zittahm leetahm, — lishu leeta, fo til warrehs leeta lilt.
- N. —ff. Luhdfami, nelaunojatees, ka Zuhfu raksti gan aiskaweti, — tomehr atmetti tee naw. Wiffi, tas derrigi, til leeta lilti un arri tas pehdigi preefubhtis garrats stahsis. Sinnams, nahlofchà jaunà gaddà.
- Ih. Wg. Zuhfu rakstus dabjuja, — strahdajeet ween turpmal, warrehs daschu itt labbi leeta lilt.
- Tr-t-uu. Baldees par dahwanu, — lishu leeta, kas buhs derrigs.
- G. A-3-n. Pateizohs, ka man to aikal essat preefubhtijuschi, — us-nemfchu drihs. A. 2.

Gluddinaschanas.

Mahjas weefa laffitajeem, kas winn'pufs' daugawas dšihwo, tē finnamu darram, la tee farwas apstelleschanas Mahjas weefa deht warr arri usdoht **Stabusch** funga dšehreenu-bohdēs, tāpat pee Holm l. fabrika, kà arri Sundā un leelā Klühwer=falkā. Turpat arri warr usdohtees tee tuhwalajee semmju faudis, lam itneddek' gar tahm bohdehm brautšchana un teem tur farwu lappu itneddek' fanemmohht, newaijadsehs malfahht to ihpaschu paštes=naudū. — Rihgā fanems tepat driktu=nammā, kà arri tai **grabmatu bohde** us tirgus platscha, Smilšchu-eelā grabmatu-bohoē pee **Busch** un Pehterburgas Ahr-Rihgā pee **Schulz**. Tas wehl jaleel wehrā: tur latris farwu lappu apstellejis, tur tam ta arri itneddek' jafanemm un nekur zittur.

Tahdi, kas pee labdas familijas gribb peemeetes dšihwē un usturrefchanā, teel peenenti Peh-terb. Ahr-Rihgā, Basniz-eelā N 24.

Latweeschu beedr. lohzeleem

darru finnamu, la swebtdeenās mahjibas irr eefahhtas. It latru swebtdeenu preelšchupšdeenas no pulst. 8 1/2 libbs 9 1/2 irr rakstischana un no 10 libbs 11 rehkinaschana.

R. L. S. preelšchnecks R. Thomfon.

Wisseem fawrem aneles draugeem un semmju faimneeleem darru finnamu, la arri schinni gaddā linnus un sehllas pilšchu, tabeht luhbsu, lai schabdas prezes pee mannis wedd' un apsohlu to labbato tirgu, ristigu fanemšchana, pee la neweens weli netils uslawehts. Aneles darbu patš strahdaschu. **J. C. Schulz**, aneles wahrds: „jaunais melderis.“

Tur, tur Moskawas Ahr-Rihgā bridsahs, stary Kusnezowa fabrika un Kengeragga linnu-wehrtuwi, tuhwu pee dangawas un dšelsu-zelka, irr gruntsgabali un mahjas pahrdohdamas par labbi lehtu tirgu. Tāpat arri warr tohs gruntsgabalu un tahs mahjas us renti dabbuht. Alahhtafas sinnas pahr to dabbuhs Rihgā, **Ernst Plates** l. driktu-nammā.

Weena labbi eerikteta schtrudme (Millera cedrautšchana), netabl no Kalku- un Kalsei eelu stubra Peh-terb. Ahr-Rihgā, irr us renti isdohdama. Slaidrakas sinnas pahr to isdohs pilšfehā, leelajā Jaun-eelā, 2. Ireisfoplas nammā, **J. W. Gussow** bohde.

Weena masa muishele, Rihgas kreisē, jaur farwu feena baggatibu derriega preelšch peena-mohderefchanas, samadu eemešlu deht teel dribs pahrdohda. Slaidrakas sinnas pahr to isdohs Rihgā, Kalsei-eelā N 21, 3 treppes augšā.

Kamaschas un kalofchas

preelšch lungeem un dahmahm no wissadahn sortehm par lehtu tirgu pahrdohd

P. J. Welikanow, Kalku-eelā N 9.

Labbu saldu, tā nofantu smeeshu allu, swassu un batrischu warr dabbuht tai bruhši leelā Kalleju-eelā N 8 un lai pašchā eelā N 54 pee **H. Neudahl**.

La ugguns=stahdes apdrohschinaschanas beedriba „Salamander“

lam grunts-lapitals **2 millionus** rubtu leels un wehl labbi leels ihwaschs bruhka lapitals,

ta beedriba apdrohschina prett ugguns=stahdi Rihgā un ap Ribgu mahjas fabrikus, prezes, mehbeles jeb mahju-leetas un wissadas lufstamas un nekufstamas mantas jaur farwu apstiprinatu weeteekla

A. Bergengrün,

lam lantoris irr leelajā Muhtu-eelā (Mönchsstraße) N 15, 1 treppi us augšchu, blakkam muitas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgā.

Lappu-, willu-, uhdru-, fessu-, kurnu- un pelles-flajdi no dafchadahn sortehm. Pistoles, rewolweri, strohtes, strohschu-malki, stirnu-lobdes un lapparinas teel wairumā un masumā pahrdohhtas tai

J. Redlich

gruntigā

Englischu magasibne, Rihgā.

Auschamu deegu magasibne pee gulbja,

Rihgā, Kalku-eelā N 19, netabl no rakstuscha, pa kreiso rohlu, tad us ahru est.

Wisseem draugeem un wehwereem teel finnamo darrihts, la schinni magasibne warr dabbuht

auschamus deegus

no wissadeem nummureem un wissadās pehrwes par lehtato un taisnu malsu, par fabrika zennu, turklast golwoju. la tahs prezes irr ittin labdas un tabeht drohschi tizzu, la latris pirzeis ar mannu prezi un tirgu buhs pilnā meerā.

Turrat arri warr dabbuht gattamus jupkinus un lallatus un wissadas zittas prezes par lehtatu zennu. — Us durwihm redsams dalts gulbis.

Wehl wehrā nemmans irr, la es preelšch 8 deenahm jaunās prezes dabbuju un tahs par fabrikas zennu pahrdohdu.

A. A. Lebedew.

Lai jaun-eetaitā

G. G. Bergbohma

spirtus=fabrikî, Moskawas Ahr-Rihgā, Kalsei-eelā Nr. 66, warr dabbuht to peeminnetu prezi leelumā par mehrene tirgu. Apstelleschanas fanemm arri Suworow-eelā N 9.

Walmeerā.

Rakstamas-tahpeles un griffeles no ittin labbas sortes preelšch pagasta-floplahm un t. pr. par lehtu tirgu pahrdohd

H. Trey.

Rihgas apteekeri

Darra wisseem, kas pilšfehā un us semmehm dšihwo, ar scho finnamu, ka to sahlu pahrdohschana, kas dandsadi mahjas buhschana un pee lohpu ahrstefchanas teel bruhketas, un kas ne tik apteekās, bet arri apteekeru bohdes pahrdohdamas, taggad pahrgrohtita, un la schahdas sahles, ar wahrdu kad mahrziku wai leelaku dalku nemm, par lehtato eespehjamu kohpmanu tirgus teel pahrdohhtas

Apteekeri Rihgā.

Wisseem manneem draugeem un kundehm dohdu to finnu, la es farwu wihnapagrabu atkal ar jaunahm prezzehm esmu apghadajis un peedahwaju wihnu, rummu, porteru u. t. pr. par lehtateem zenneem. Labbu un ustizzigu apdeeneschana apsohildams luhbsu ar farwahm waijadšibahm manni apmelleht.

Karl Gufsler,

de Chey nammā pee wezjeem Smilšchu wahrteem, prettim **Redlich** l. Eng. magasibnei.

J. Neunkig un beedra

kohswillas wehrtuwe

irr taggad dabbujamas glihtas wehweru dšijas no wissadahm pehrwehm, melnas, pelleshas un nepehrwetās. Tahs tirgus irr: preelšch N 30 7 rubl. 25 lap., N 24 6 rubl. 85 lap. un N 20 6 rubl. 55 lap.; par pellesku un melnu 1 rubl wairaf.

Turpat arri meitenes, kas ar wehrjamu maschini proht strahdahi, atrohd labbu pelnu.

Ihto melnu

Wihneeschu wiski un sahbahtu-smechru, kas uhdeni jauri nelaisch, lehti pahrdohd. **N. 22. Suworow-eelā N. 22.**

Wezs atfal jauns.

Stahsti zekahs no tam, kas notizzis. Bet tam notiffumam arri waijaga tahdam buht, kahds if deenas negaddahs. Tas nu gan warr buht if stundas dsirdams, ka wezs zilweks wehlahs par jaunu palikt, bet schahda wehleschanahs, zil sinnu, til weenam peepildijusees. Us kahdu wihsi tas wihrs atjaunojees, to man kahds septiadesmit gaddu wezs Peebaldsehn's stahstija, jo winna tehwa-tehws to effoht peedshwojis. Es nu stahstischi ar ta wezza wihra wahrdeem; kad winsch mello, tad es arr'. —

Gesim pa preefschu kahda baggata andelmanna mahjokli, tur wihru un winna dsihwi usskattihht, kam laima bijusi, atfal par jauno palikt.

Istabai bij augsti greesti, feenas ar sillahm tahpelitehm islittas; us schahm tahpelitehm bij dasch-daschadas bildites no bibbeles stahsteem. Krehfli, galdi un zittas istabas leetas bij no ohsola kohka taifitas. Muddens jau atnahjis, bet tomehr faule, wehl deesgan filta, spihdeja pa lohgu.

Pee feenas starp tahm masahm bilditehm redseja diwas leelas biledes, kas nebij wis no bibbeles stahsteem; tur mahlders usbildejs us pirmahs biledes to andelmanni, us ohtras atfal winna laulatu draugu. No bildehm sfattotees, wihrs warreja 40, feewa kahdus 28 lihds 30 gaddu wezzi buht.

Bilschu rahmi nesenu ar pukkehbm ispuschkoti, ta ka wehl pukkes nebij gluschi nowihtuschas.

Tai istaba, par ko te, stahstam, arri zilweki atrad-dahs, ko jau no tahm bildehm pee feenas warreja pasihht, lai gan winnas jau senu gaddus mahletas.

Tas wihrs jau pahri par peezdesmit, sehdeja lehnes-krehsla un pa brihscheem sehirstija grabmata rehkinumus zauri flattidams, kamehr feewa winnam pretti ar wehrpschanu darbojahs. Istaba wiss kluffu, til rattina spohle ween ruhza. Liffahs, ka wehrpejai preezigas dohmas, jo laiku no laika winna tohs biltschu rahmus ar pukkehbm uslubkaja un smaidija; bet warreja manniht, ka tai smaidischanai arri saws ruhktums klahht. Wehrpejas kahja paminnu ar ween lehna kustinaja, kamehr beidsiht rattinsch gluschi meerā palikka un rohkas winnai klehpi noschkuffa, bilbi ar pukkehbm usskattoht.

„Tas mihtais behrninsch!“ winna fazzija; „ka engelih's winsch isfkattijahs, mums puscku pasneegdams un laimi wehledams, al, Imanuel, tas man ilgi paliks prahta. Tai azzumirkli man liffahs, it ka Deews buhtu us muhsu gohda-deenu sawu engeli fuhthijis, lai atminnamees, ka effam laimigi.“

„Irr gan smuks puika, tas masais Willinsch,“ wihrs atbildeja, grabmatu nolikdams, „winsch sawu laimes-wehleschanu isfazzija til labbi ka warreja; behrni deesgan nopuhlesjuschees, mums preeku darriht.“

„Kad noklausohs, ka Tu runna, tad jadohma,

ka Tew ne buht firds naw; Tu gribbi taggad zittads listees, ka pa teesi effi. Kapehz ta darri? Tu ne weena nepeekrahpsi, mannis pa wiffam ne.“

„Mihta Unnia, es katru reis ta runnaju, ka dohmaju; wihram jau naw til mihtsta firds, ka feewai, un tas irr gluschi rittigi.“ —

„Ko nu teepees, Imanuel! Kapehz tad aiswalkar tiklo affaras warreji aisturreht? Kapehz ilgu laiku ne wahrda newarreji isteikt, kad runnu gribbeji turreht? un schi runna pehzgalla bij jo smukka, tapehz ka wahrdi no firds nahza un pec firds gabja.“

„Tas nahht no tahm smalkahm juschanas dsihflitehm; paschi mehs tahdas dsihflites newarram raddiht, bet katru stundu gan winnas samaitajam. Tapehz mums daschu reis firds paleek mihtsta no tahdahm leetahm, kas ne mas naw pateesiba ka: dseefmina, teater-spehle u. t. pr. Tur pretti warram wiffu leelakahm behdahm, mohkahm un nahwei meerigi garram pa-eet, kad til muhsu juschanahs dsihflinas neteek aiskahrta.“

„Mehs jau zittadi newarram buht, ka mihtais Deews muhs raddijis,“ feewa nopuhsdamees atbildeja, „Deews arri tahs dsihflinas mums dewis, no kam Tu til dauds runna un ko ne redseht newarr; bet Deews pa teesi negribb, ka mums buhs zittad rahditees, nekā juhtam, wiss wairaf tad, kad tahda juschana naw grehziga.“

„Us tam jau arri ne-effu pastahwejis, bet beidsiht juschanā warr pasust, kad prahtu nenemm palihga.“

„Wai sapraschana Tew to mahza, ka jau trescha deena pehz muhsu sudraba-kahsahm aismirkti, kahdus preekus mums behrni un behrnu-behrni darrija, ka wiffi ar raddeem un draugeem preezajamees? Wai no teefas ta dohma, Imanuel?“

„Tu mannu wahrdu nesaprohti, Unnia; Tew gan waijadseja sinnahht, ka es dohmaju, tadeht ka jau 25 gaddus kohpa dsihwojam. Aismirkt negribbu ne kad, bet tahdu atminnu, ka sudrab-kahsas, nebuhs par leelaku leetu turreht, ka ta pateesi irr.“

„Tu muhsu sudrab-kahsas, ko aiswalkar fwehtjahm, saw par peeminnu?“

„Par peeminnu paleek wiss tai azzumirkli, kad pagahjis, un wiss pa-eet tai azzumirkli, fur winsch wehl irr. Mums naw ne weena azzumirkla, kas buhtu klahtbuhdams laiks; ko par klahtbuhdamu laiku sawam, tas irr pufs pagahjis un pufs nahkams laiks. Pateesibu falkoht, pasaulē tillai roh-dahs pagahjis un nahkams laiks. Katra laika wiffu majaka dalka tiklo no nahkama laika nobst, jau peederr pagahjusam laikam, un katra minute, kas sagaidama, irr wairaf wehrts, ka tuhstoschi pagahjuschi gaddi, jo nahkams laiks mums warr wehl peederreht, kamehr pagahjis brihois ne kad wairs atpaklat negreeschahs. Ihti falkoht, kas irr

tuhstosch gaddi un kas irr azzumirkli? Dauds, lohti dauds, kad wehl gaidami, ne kas, kad jau pagahjuschchi."

"Tà Tu ne kad wehl ne-effi runnajiš, mihtais Smanuël" tà wezzene bailigi atbildeja, "kad arri tuhlin newarru fazzicht, fur Tew schinni runnâ misfijees, tad tatschu flaidri juhtu, ka Tew teefa naw, un manni tas apbehdina, kad Tewi tà runnajoht dširdu."

"Tas, kas naw teefa, tas nahf ar ween zaur juschanu, un no nesklaidras juschanas zekahs weenad leela skahde."

"Kad Tew teefa buhtu, tad katru deen paliktu nelaimigati."

"Ne, mihta Annin; muhsu tizziba mahza, ka pehz nahwes buhs muhschiga dšihwiba, muhschigs nahkams laiks, kas ne kad nebeigfees! Semmes wirfû, sinnamš, irr tee jaunibas gaddi ta leelaka laime un wezzums ta wissu leelaka nelaimie."

"Baga, wihrin, nu Tew warru flaidri peerahdiht, ka Lawi wahrdi naw pateefigi; wai mehs aiskwal far nebijahm laimigi, wai nepreezajamees tâpat, kâ agrejôs gaddôs? Wai wezzums mums leedsa danzoht? Kâ tad nu warr jauniba ta weeniga laime buht?"

"Muhsu preefi, Annin mihta, nebij zits ne kas ka peeminna par teem jaukeem laikeem, kas pagahjuschchi, tà kâ muhsu sudraba-kahsas pagahjuschas. Sudrab-kahsas arri tai paschâ kappâ, fur jaunibas kahsas, fur Tu kâ seedoscha rohse smaidiji. Bet tas jau fenn pagallam. — Nu mums wehl selta kahsas gaidamas, un kad ta deena atnahs un saule wehl spihdehs, tad diwi balti marmar atmeni to weetu apšimehs, fur tee pelni un puttekli, kas zitureij un taggad ihfu laiku muhsu meefa irr, paglabbati gutt, un kad wehl obtri peezeefmit gaddi pagahjuschi, tad arri tee atmeni buhs pasudduschchi lihdi ar muhsu peeminna — ne weens dšihws zilwels tad wairs no mums ne ka nesinnahs, tà kâ mehs no saweem wezzaku wezzakeem ne ka nesinnam, un wianni tomehr dšihwojuschi, zeetuschchi un preezajuschchees."

Wihram tà runnajoht, seewai affaras sahka birt un labs brihtinsch pagahja, kamehr ta atkal warreja kahdu wahrdu teift.

"Tew schodeen pa wissam behdiga firds," tà wianna wihru butschodama fazzija; "luhl, kas par jauku laiku eefim us ahru pastaigatohs, gan tad flaidrà gaisâ tahdas behdigas dohmas pasuddihs."

"Tew teefa, Annin, eefim; tas naw pa reiši, ka ar tahdahm dohmahm nokaujohs."

Nu abbi gahja us lauku un nahza kahdâ kalnina.

"Skatt, zil brangi no scheijeenes warr muhsu mahjas un dahrsu redseht," seewa teiza; tahda platscha pa wissu scho apgabbali naw.

"Un tatschu man ta masa mahjina, fur jaunibas

gaddôs dšihwojahm, ar weenu wehl prahtâ, gandrihs warretu teift, ka ta man labbak patikka."

"Man leels preefs, Smanuël, kad Tu tà runna; ja, toreij bij gan preeka-deenas; atminnohs wissa, it kâ schodeen buhtu notizzis. Biju dahrsâ un lasfiju semmen ohgas, kad Tu, nabbags wehwera puila, garram gahji, palikki pee sehtas stahwoht un dewi man labbu deenu, un mehs sahlahm plahpabt un plahpajahm til ilgi, kamehr mahte manni sauza. Wallarâ darbi man ne buht newajahs, tapehz tehws dikti bahrahs, un wissu nakti newarreju gulleht, bij weenabi ween Lawa feija preefsch azzim."

"Ja, tà bij gan," wihrs pasmeedamees teiza, "bet to effi labbi galwâ paturrejusi. Tu toreij biji jauna flaika un daila meitscha, un arri man to wallar daschadas dohmas galwâ grohsijahs. Tehws man ne fenn preefsch tam nomirra; un lai ar auschanu warreja toreij labbi pelniht, tomehr no tehwa wairaf ne-eeemantoju, kâ diwidsefmit peejus rubulus, ta bij wissa manna manta! Ko ar teem warr eefahkt? Man wajjadseja toreij par lohrtefi ihri maksah, un tur us zeetahm ziffahm gulleedams pahrdohmaju, wai es nabbags wehwers Tewi til pat nabbagu fainneeka meitu drihktu prezzeh; abbeem ne ka naw — no tam newarr ne kas isnahkt, ka atkal nabbadsiba. Bet schahda pahrlischana ne ko nelihdseja — bij jadarra, ko firds wehlejahs."

"Wai bij toreij Lawam prahtem teefa? Luhl, muhsu laulibas kahrtâ naw wis par behdahm pahrewehrtusees, bet par laimi un preeku. Laimigi bijahm sawâ nabbadsiba, jo weens ohtru mihlejamees, wehl wairaf laimi juttahm, kad turrigi palikkahm."

"Teefa, teefa, wiss labbi isdewees," tà winsch dohmigi fazzija, "bet, bet —" Wihrs wai nu negribbeja wai faunejahs tahlaf runnaht; warr buht winsch newarreja no tahm dohmahm atkautees, ka labbak buhtu bijis, toreij baggatu meitu prezzeh. Seewa to — "bet, bet" nedfirdeja, un sahka tahlaf runnaht.

"Un wai wehl atminnees, wihrin, kâ pehz kahsahm tai masâ istabina dšihwojahm. Starp diweem lohgeem stahweja kummode no preechu dehteem, to wehl taggad par peeminna glabbajam; us kummode bij til leels speegels, ka til degguma gallu warreja redseht. Wezzee stahwi jeb stelles un tschetri lohka krehfli ar gultu, tahs bij muhsu istabas leetas; man nebij ruhmes ne fur apgehrbtees."

"Bif Tew labba galwa," wihrs smaididams atbildeja — "un tomehr tee bij jauki, pa wissam zittadi laiki! Bif mehs taupigi dšihwojahm, lai warretu kahdu graffiti pee mallas list; swehtdeenâ kahdu mahrzianu gattas wahriht, tas jau gandrihs liffahs leela ischlehrdeschana — bet Tew bij ar ween tahds ehdeens, kas man labbi smelleja; dohmaju, ka ne kad man ehdeens naw til labbi smellejis, kâ toreij."

"Tu atkal sahj malbitees," tà wianna johkodama atbildeja, "atminnees schowalkar; mums buhs sohfu

zeppets ar labposteem — Lawa mihtaka rifte — un wai wehl atminnees, kad pirmo reis us Ribgu gabji? Bij til masa pallina audella, lo warreji libdji nemt, bet Tu gribbeji pats eefahft andeleht, jo ar to warroht wehl wairaf pelniht, tà Tu to-reis teiji."

"Tas bij pa reisi darrihts," tà winsch ar patil-schanu fazzija, "es wehl schodeen, là dasch labs, pee stellehm fehdetu uu austu, kad nebuhtu pats eefahjis andeletees. Ko man aust un publetees, kad zits us mannas prezzes pelna? Ta pirma Rib-gas zeffa ne kad ne-aismirisichu; gabju labjahm, brauzu ar wesumneekem, un tannis tschetras ned-detäs, kur mahjäs nebiju, kahdus feschus rubtus isdewu. Taggad isdohdu katru deenu wairaf. To-reis dabbuju par audelleem kahdus diwisimts rubtus — un no tahs deenas muhsu laime sahla seedeht."

"Un kahdas neddetas wehlat muhsu Ilfina pee-dstima — là toreis preezajamees! Toreis wehl biji dikti taupigs un tomehr schlinkoiji man dahrgu selta krustianu, lo schodeen wehl us kruhtim nehaju. Tu raudaji là behrns no preefeem un es arri libdji, jo là Lew warreju zittad pateiltees, là ar affarahm. To jaunpeedstimmuscho nobutschojahm un isrunnaja-meas par to, kahdu wahrdu behnam liffim."

"Ja, ja, wiffmihta seewin, gluschi tà irr, là Tu fakki, jeb gluschi tà bija; al laut warretu faz-ziht tà tas irr!"

"Krisstibäs," tà seewa, nedfirdedama, us kurreen wihram attal dohmas greeschahs, "kristibäs bijahm wiffi preezigi, un kad toreis mums kahds buhtu faz-zijis, la mehs sawu meitas dehtu redsefim, to ne-buhtu tizzejuschji."

"Sinname, katris preezajahs par sawahm leetahm un prohtams, arri par saweem behrneem. Ilfina bij laimiga, jo libdji ar wiannu auga muhsu lab-klahschana, un kad ta 15 gaddus wezza tikka ee-fwehtita, tad eegrunteju muhsu taggadeju leelo smulko nammu."

"Mihtais Deews Lawus sweedrus gan fwehti-jis, effi taggad baggats un gohdahs andelmans, la newarri wis ne par scho ne par to schehlotees."

"To jau ari ne kad ne-essu darrijis, Annin mihta, kad es fuhdsetohs, la man slitti gabjis, tad tas buhtu grehts, bet kad tas warretu notift, tad to laiku, las manna dsihwibä pagahjis, wehl ween-reis nodsihwotu un labba wehrä listu, nekä libdji schim."

"Ko tad tai laikä wehl wairaf gribbetu fagrahbt? mums jau wiffa irr deefgan."

"Dauds, dauds lo es isdarritu, lo Lew newarru isfazzijht un Tu to arri nefaprastu."

"Es to nefaprastu? es dohmaju, kad Tu gribbetu pateefibu runnaht, tad buhtu jafalka: lo es, Imanuëls, pats nefaprohtu."

"Naw wis tà, là Tu dohma, Annia — bet të irr smulks plazzis, të warram nofehdufchees atpubstees."

Tà runnadami wianni uslahpa kahdä kalniä, kur wiffu to apgabbali warreja skaidri redseht. Pee kahda pleederu kruma, kur fehdehtis us semmes tà eetai-fihts, la warreja mugguru atspeest, nofehdufchees sahla attal treeht.

"Pee mums jauks middus," andelmans fazzija, "lai gan pa Widsemmi un Kursemmi daschä weetä arri deefgan smulka isflatta, tomehr man të labba patihl."

"Un kad Tu tohs pagahjuschohs gaddus wehl weenreis warretu zauri dsihwoht, tad no schejeenes probjam ne-eetu?" tà seewa smaididama praffija.

"Ne, Annin, probjam ne-eetu, bet daschas, buhtu jafalka, wiffas leetas zittad isdarritu, nekä libdji schim."

"Tà, tà," seewa, drufzin puffodamees, atteiza.

"Reds, ta jau zilweta nelaima; kamehr jauns, kamehr ne lo dauds no pasauls leetahm un darbeem nesinn un dsihwo deenu no deenas tà, là katru reis prahtä kriht; zil jauniba dahrga leeta, to jauni zilweti paschi ne buht nesinn. Wiffu labbafee gaddi pa-eet gluschi par welti; tikko pehz faproht, la jaunibä irr nelga bijis un dabbu sinnaht, tà jaunäs deenas waijadseja dsihwoht!"

"Bet kad nu weenreis dsihwes faprahtibu eeman-tojis, tad jau warr tà darriht un dsihwoht, là preeklahjäs."

"Tad jau wezs palizzis! — Ne tad wairs irr kuraschas, ne jaunibas spehta! Tà mums ar weenu ta weena leeta bes ohtras, kur abbaht waijadseja lohpa buht; tà mums ne weena leeta naw pilniga!"

"Es par to leetu zittad dohmaju; man leefahs, la tikka preefshwojuscham zilwecam pasauls leetu gudriba un faprahtiba derr, bet ne jaunam, probti ne us kahdu wihji, là Tu dohma."

"Tas irr gluschi mukkishti! Bit es par to nedohu, kad wehl weenreis warretu jauns palift!"

"Ko tas Lew libdsetu? Ta deena attal nahtu, kur Tu attal til pat wezs buhtu, là schodeen, un Tu attal wehletohs, jauns buht."

"Es newehletohs wis, wairs jauns buht. Newehlohs tadeht jauns buht là mukkis un nesinnat-neeks, ne, pa teefi ne! Ar sawu taggadeju preefsh-wotu gudribu un fapraschanu jaunös wihra gaddös stahtees, tas buhtu labba leeta — wiffa pasaule tad manna buhtu!"

"Sinname, kad Tu ar sawu taggadeju baggatibu warretu eefahft — tad gan tahtak tiftu, là libdji schim — bet Tu man warr buht nebuhtu selta frustina pirzis," tà seewina behdigi fazzija.

"Ko man ta nauda geld, las taggad lahde; til dauds warretu pahri gaddös fapelnihht; jauns un stipris gribbu buht, bet faprahtigs là wezs wihrs."

"Es sawa prahtä dohmaju, la Tu ne mas ne-buhtu laimigs."

"Wai tad Tu, seewin newehletohs, jauna buht?"

"Wehl weenreis jauna buht? — ta wianna dohmigi praffija — „ja, gribbetu gan, bet es gribbetu

atkal tà dšihwoht, kà libdš fšim; af tas buhtu brangi, kad to warretu ašfneegt!"

"Tad Tew waijadsetu pawiffam ašmiršt, ka jau us pafauls effi dšihwojušf."

"Sinnams, zittad man ne kahds preeks nebuhtu.

"Tà es newehlohs jauns buht, bes atminnas ohtra jauniba ne ko nederretu, jo tad nesinnatu, ko pirmà jaunibà mukšifki darrijis kas nederrigs."

Lehns wehjinsch sabka puhst, un schalkumi abbeem gabja pahf fauleem; wianni drufzin galwu pagreesa, gribbedami redseht, wai tas naw weefuls, jo lohku lappas gluschi meerà stahweja.

Nu wianni ceraudšija few pakkalà stahwoht wezzu, bet wehl stipru wihru ar garru baltu bahrsdu, un winnam bij leela nuhja rohka, nuhja bij wišs apfabrt ar affahm naglahm apšista.

"Es dširdeju wišfu, ko Suhš runnajahst," tà winsch ar skaidru bet rupju balšf sazija, "es esmu Pehrkonš, zittreisejais Katweeschu Deewš, ko wianni atmettušchi, warr buht tapehž, ka esmu par wezzu palizzis. Tà arri mums Deeweem wezzums skahde, ka ne weens wairs netizz. Bet mannim tas spehšs, ka warru wišfu dabbu un zilwekus ar sibbeneem atjaunohst. Suhš effect labbi laudis, kas arri nabadsineem palibš, tapehž Suhfu abbu wehlešchanohš peepildišchu.

Suhš buhšfeet atkal jauni, kà katris gribbeet! Kad ohtru reiš til wezzi palitšfeet, ka taggad effect, tad atkal Sums sawu waigu lišfchu redseht!"

Pehž fšeeem wahrdeem Pehrkonš Deewš sawu fzepteri ar teem affeem dšennoteem trihs reišes gaisà fitta, abbeem teem zilwefeem wišfi prahti sudda un wianni bes atmannas palikka pee pleederu-kruhma gulloht.

Bij skaidris un šilts pawaffara rihts, un pukkes jau fšur tur peesaulè (faulgohšf) sabka feedeht. Kahdà zekmallà, kas zaur behrsu biršf gabja, fšehdeja jauneklīs, tillab to jauku widdu, kà arri sawas drehbes brihnifchki uslublodams, lai gan ne tas widdus, ne arri wianna drehbes ehrmigi ne-išfatti-jahš. Drehbes winnam tahdās paschas, kà zitteem tahš puffes strahdneekem.

"Kad es sinnatu, kà fšinni widdū un tahdās drehbēs tizzis, tad man buhtu jamello," tà jauneklīs pats pee fewis sazija, "zittad tas newarr buht, kà kahds ar manni johlojees, lai gan newarru fapraft, us kahdu wišfi winsch to isdarrijis. Tahdà uswalfà nedrihtu us mahjahm eet, ko tad laudis no mannis dohmatu; kaut jel manni wahgi tē buhtu. — Kas tad tas irr! lappas atkal sabf plaukt, un tomehr leelahš, ka nakti jau leela fšana bijušt! — Klau, klau! wai ta naw lagstigalla, kas tur pohga; ne sawà muššchà ne-essu ruddens lagstigallas dšee-dohst dširdejis! — Paga, tur nahf waggars; lab-

bal buhš, kad laut ko isdobmaju un falku, us kahdu wišfi fšinnis flittās drehbēs tizzis, tad wiannu fšutifchu us mahjahm, lai man futschers pakkat brauz. — Hei, Rahfar! Labriht! Nahž drufzin fšurpu! Tu gan brihnees, ka manni tahdās drehbēs redšf, mehš sabfahm drufsu johkotees —"

Waggars runnataju ar plattahm azzim usflattija un tad lepni, ka jau zittreiseji muššchās usraugi meh-dsa darriht, jauneklām atbildeja: "Par wišfahm leetahm Tewim, tahdam smurgukam, dohdu to padohmu, ka Tew nebuhs mannis par "Tu" faukt; wai prohti? Tu sinni mannu wahrdu un nebušfi ašmiršis, ka effu muššchà waggars! Ko nu gribbi? Tu jau agrà rihtà leezees peedsehris buht!"

"Rahfar!" jauneklīs fšeedamees eefauzahš, "wai tad mannis pa wišfahm wairs nepašifšti? Es jau Tew teizu, ka mehš drufzin johlodamees zittās drehbēs apgehrbamees. Wai tad to lohpmanni Bihren wairs ne maš nepašifšti?"

Es Tew beidsjamo reiš falku, ka Tew nebuhs mannis par "Tu" faukt, wai dširbi? Kapehž Bihren lohpmanna nepašifšchu, kas jau kahdu gaddu ar sawu feewas brahli tehwa andeli dšenn — to jau katris behrns pee mums pašifšt!"

"Tehwa andeli? Ar sawu feewas brahli?" tà jauneklīs pats pee fewis sazija un lifka abbas rohkas pee peeres, it kà buhtu gribbejis ko atminnetees — "es runnaju no ta wezza Bihrena."

"Wezzo Bihreni? Wai to pašifštu? Kas ta par muktu walloda. Winsch bij kreetns, wihrs no wišfeem mišlehts un zeenihts — ne-essu ne tad til leelas behres redsejis un wehl fšohdeen laudis wiannu noschelodami runna par to nelaimi, kas tam un wianna feewai gaddijahš."

"Winnam nelaimē gaddijahš?" tà waggaram stihwi azzis skattidamees jauneklīs prašija.

"Tu gan ne-essu no mušfu puffes, jeb effi ilgu laiku fšeschumà bijis, jo zittad Tu sinnatu, ka rudden jau buhš gads, ka wezzais Bihrens ar sawu feewu no sibbena tifka nošperti. Par to til newarr deefgan isbrihnetees, fur ruddens laikà sibbens un pehrkonš zehlees?"

(Us preefichu wehl.)

Smeeklu stahstinsch.

Kahda Suhdu pasalka stahsta par wihrnu tà: Kad Noā wihrna-kalnu apdehštija, tad fatans sabdu stikki isdobmaja, ar ko zilwekeem skahdeht. Wels nokehra aitu, lauwwu, mehrkalki un zuhku; fšohšs lohpus wels nofahwa un ar teem fajaukteem affineem wihrna-lohku aplaistija. Tapehž zilweks wihrnu dšerdams effohst eefahkumà lehns kà aita, tad dub-fšigis kà lauwa, pehž tam johzigs kà mehrkalkis un beidsjohst kà zuhka, kas pa dubkeem wahrtahš.

Atbilbedams redaktehrs A. Zeitn.

No Genures atwelebis.

Wihga, 10. Dezember 1870.